

Sygn. akt VIII U 1025/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	Sędzia SO Jolanta Łanowy - Klimek
Protokolant	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2021 r. w Gliwicach

sprawy B. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania B. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 18 czerwca 2021 r. **nr** (...)

1. oddala odwołanie;
2. przekazuje organowi rentowemu do rozpoznania wnioski odwołującej z dnia 23 listopada 2021r. o umorzenie bądź rozłożenie na raty nienależnie pobranego świadczenia.

(-) sędzia Jolanta Łanowy - Klimek

Sygn. akt VIII U 1025/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 czerwca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zobowiązał ubezpieczoną B. M. do zwrotu nienależnie pobranej emerytury za okres od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. w kwocie 277,12 zł z powodu z tytułu podwyższenia emerytury do wysokości minimalnego świadczenia.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji, podnosząc że podczas składania wniosku o emeryturę w lipcu 2019 r. nie została poinformowana przez pracowników organu rentowego, że po przyznaniu emerytury nie może podjąć pracy.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie. (...) Oddział w Z., powołując się na treść przepisów art. 104 ust 1 – 4 oraz art. 138 ust. 5 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu (...), wyjaśnił że ubezpieczona jest uprawniona do emerytury z FUS razem z okresową emeryturą kapitałową, których łączna wysokość

jest niższa niż kwota najniższej emerytury. W konsekwencji świadczenia pobierane łącznie przez odwołującą, zostały podniesione do kwoty odpowiadającej kwocie najniższej emerytury. (...) Oddział w Z. wskazał, że w okresie objętym zaskarżoną decyzją, tj. od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r., ubezpieczona osiągnęła przychody przekraczające kwotę podwyższenia emerytury do wysokości najniższej emerytury, zatem – niezależnie od tego, czy powiadomiła ZUS o osiągnięciu przychodów – jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń. Organ rentowy podkreślił, że w decyzji z 22 lipca 2019 r., przyznającej ubezpieczonej prawo do emerytury z urzędu i emerytury kapitałowej, znajdowało się pouczenie o braku prawa do podwyższenia emerytury do wysokości najniższej emerytury w przypadku osiągnięcia przychodu w wysokości przekraczającej kwotę tego podwyższenia.

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2021 r. ubezpieczona wniosła o umorzenie bądź rozłożenie na raty nienależnie pobranego świadczenia, w przypadku nieuwzględnienia jej odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona B. M. urodziła się (...)

Na mocy decyzji z 13 marca 2019 r. ubezpieczona była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 marca 2019 r. do 31 lipca 2019 r.

Decyzją z 22 lipca 2019 r. (...) Oddział w Z. z urzędu ustalił ponownie wysokość okresowej emerytury kapitałowej od 15 lipca 2019 r., tj. od dnia na bycia prawa do emerytury z FUS. W treści decyzji podano, że emerytura kapitałowa w nowej wysokości wynosi 81,30 zł oraz, że będzie wypłacana łącznie z emeryturą przysługującą z FUS.

Decyzją z 22 lipca 2019 r. (...) Oddział w Z. przyznał ubezpieczonej emeryturę od 15 lipca 2019 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wysokość emerytury wyniosła 1004,36 zł. W decyzji podano, że emerytura jest niższa od dotychczas wypłacanej renty, wobec czego podlega podwyższeniu do kwoty tej renty i wynosi miesięcznie 1025,84 zł. Po zsumowaniu emerytury z urzędu i emerytury kapitałowej wysokość świadczenia wyniosła 1107,14 zł i okazało się niższe od najniższej emerytury, której miesięczna kwota w marcu 2020 r., wyniosła 1200 zł, a od marca 2021 r. 1250,88 zł. W treści pouczenia będącego integralną częścią decyzji przyznającej emeryturę, w dziale VIII w zawarto informację o konieczności powiadamiania przez świadczeniobiorcę o osiągnięciu przez niego przychodu, jak również o braku prawa do pobierania emerytury podwyższonej do kwoty najniższej emerytury, w wypadku osiągnięcia tego przychodu na poziomie przewyższającym kwotę zwiększenia do wysokości najniższej emerytury. Z kolei w punkcie III poinformowano o konieczności zwrotu nienależnie pobranego świadczenia i zawarto też definicję takiego świadczenia.

W dniu 15 marca 2021 r. ubezpieczona złożyła wniosek o przeliczenie emerytury., załączając świadectwo pracy z (...) sp. z o.o. z 27 lutego 2021 r., w którym podano, że była zatrudniona na podstawie umowy o pracę na 1/2 etatu od 2 września 2019 r. do 27 lutego 2021 r. na stanowisku kasjera.

Z informacji uzyskanych przez (...) Oddział w Z. od (...) sp. z o.o. wynikało, że miesięczne wynagrodzenie netto ubezpieczonej wynosiło średnio 826,88 zł.

Decyzją z 16 czerwca 2021 r. (...) Oddział w Z. ponownie ustalił ubezpieczonej okresową emeryturę kapitałową w wysokości 90,81 zł.

Jednocześnie decyzją z 16 czerwca 2021 r. przeliczono ubezpieczonej emeryturę z urzędu od 1 marca 2021 r., tj. od miesiąca złożenia wniosku. Wysokość przeliczonej emerytury wyniosła 1121,46 zł. W decyzji (...) Oddział w Z. wskazał, że emerytura z FUS przyznana od 15 lipca 2019 r. w kwocie 1121,46 zł wraz z okresową emeryturą kapitałową w kwocie 90,81 zł jest niższa od najniższej emerytury, która wynosi 1250,88 zł, wobec czego emeryturę z FUS podwyższa się o kwotę stanowiącą różnicę pomiędzy kwotą emerytury najniższej, a łączną kwotą emerytury z FUS i emerytury kapitałowej.

Zaskarżoną decyzją z 18 czerwca 2021 r. (...) Oddział w Z. zobowiązał ubezpieczoną do zwrotu nienależnie pobranej emerytury za okres od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. w kwocie 277,12 zł, tj. w kwocie odpowiadającej sumie podwyższenia świadczenia odwoławczej, za wszystkie miesiące spornego okresu, do kwoty najniższej emerytury.

Powyższy stan faktyczny wynika z akt organu rentowego i był pomiędzy stronami bezsporny.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 138 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 291, ze zm.) osoba, która pobrała nienależne świadczenia jest obowiązana do ich zwrotu.

Z kolei w myśl ust. 2 powołanego wyżej przepisu za nienależnie pobrane świadczenia uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Natomiast jak stanowi ust. 4 tego przepisu nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

Zgodnie z art. 87 ust 1, W przypadku gdy emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, łącznie z okresową emeryturą kapitałową, albo emerytura przysługująca z Funduszu określona w art. 26, jest niższa niż kwota, o której mowa w art. 85 ust. 2 i 3, emeryturę przysługującą z Funduszu, w tym emeryturę ustaloną ze zwiększeniem, o którym mowa w art. 26a, podwyższa się w taki sposób, aby suma tych świadczeń nie była niższa od tej kwoty, o ile ubezpieczony:

- 1) mężczyzna - osiągnął wiek emerytalny wynoszący 65 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- 2) kobieta - osiągnęła wiek emerytalny wynoszący 60 lat i ma okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat.

Z kolei jak stanowi ust. 5 tego artykułu Prawo do podwyższenia, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje emerytom, którzy osiągają przychód z tytułu działalności, o której mowa w art. 104 ust. 1-4, jeżeli przychód ten przekracza kwotę podwyższenia.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości Sądu. Ubezpieczona nabyła prawo do emerytury łącznie z okresową emeryturą kapitałową. Zatem ubezpieczona podejmując ponownie zatrudnienie w (...) sp. z o.o. i osiągając z tego tytułu wynagrodzenie za miesiące od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. osiągała przychód powodujący zawieszenia prawa do podwyższenia świadczenia do kwoty odpowiadającej wysokości najniższej emerytury.

Matematyczne wyliczenia nie były przez ubezpieczoną kwestionowane, lecz nie zgadzała się z decyzją organu rentowego w zakresie zobowiązania jej do zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń, powołując się na niewiedzę

co do obowiązujących przepisów, w szczególności o konieczności informowania go o okolicznościach związanych z wysokością osiąganego przez nią przychodu.

W ocenie Sądu zaskarżona decyzja jest zasadna.

Nienależne pobrane świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2, który to przepis znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, to świadczenie wypłacone mimo zaistnienia leżących po stronie ubezpieczonego okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 4 września 2007r. (I IK 90/07, OSNP 2008/19-2-/301), w prawie ubezpieczeń społecznych "świadczenie nienależnie pobrane" to nie tylko "świadczenie nienależne" (obiektywnie, np. wypłacane bez podstawy prawnej), ale także "nienależnie pobrane", a więc pobrane przez osobę, której można przypisać określone cechy dotyczące stanu świadomości (woli) lub określone działania (zaniechania).

Należy podkreślić, że odwołująca była prawidłowo pouczona w decyzji z 22 lipca 2019 r. przyznającej ubezpieczonej emeryturę z urzędu, jak również w kolejnych decyzjach, zawarto pouczenie (dział VIII), w którym poinformowano o konieczności powiadamiania przez świadczeniobiorcę o osiągnięciu przez niego przychodu, jak również o braku prawa do pobierania emerytury podwyższonej do kwoty najniższej emerytury, w wypadku osiągnięcia tego przychodu na poziomie przewyższającym kwotę zwiększenia do wysokości najniższej emerytury. Z kolei w punkcie III poinformowano o konieczności zwrotu nienależnie pobranego świadczenia i zawarto też definicję takiego świadczenia.

Wobec powyższego Sąd uznał, że organ rentowy prawidłowo pouczył odwołującą o skutkach ewentualnego osiągnięcia przychodów w sytuacji pobierania przez nią świadczenia w postaci emerytury z FUS wraz z emeryturą kapitałową podwyższonego do kwoty minimalnej emerytury.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku i oddalił odwołanie.

Złożony przez ubezpieczoną na rozprawie w dniu 23 listopada 2021 r. wniosek o umorzenie bądź rozłożenie na raty nienależnie pobranego świadczenia nie był dotychczas przedmiotem rozpoznania przez organ rentowy, dlatego Sąd w pkt 2 wyroku, na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., orzekł o przekazaniu go organowi rentowemu do rozpoznania.

(-) Sędzia Jolanta Łanowy-Klimek